

VERBODEN BOEKEN.

I.

Abraham Migoen, drucker, Jan van Waesberge de Jonge, boeckvercoper, Felix van Sambix, boeckvercoper, Pieter van Gelen, drucker, David Jacobsz. van Haken-doover, boeckvercoper, Pieter Manacker, boeckvercoper, Pieter Hubrechtsz. Brienen, boeckvercoper, Jan Lenaertsz. Berewouts, boeckvercoper, Herman Hugén, drucker, Matijs Bastiaensz., boeckvercoper, Compareerden ter camere van Borgermeesteren den XXII^{en} aprilis anno XVIe veertien, is gelast geen boecken te drucken ofte doen drucken, te vercopen ofte doen vercopen, eenige boecken in de Nederlantsche tale, rakende de regeeringe vant lant ofte van de kercke, ofte de hedendaechsche kerckelycke.

Dit bevel is gerenoveert, present alle de Borgemeesteren ende Schepenen sonder Meyde, Wolff ende Keyser, aen Jan van Waesbergen de ouden, Gillis Pietersz., Felix van Sambix, Matijs Bastiaensz., David Jacobsz., Waesberge de jonge, Piet Hubrechtsz. ende Elsgen Pieters den 22en Julij 1615 (1).

Memoriën en Notitie van verscheijde saken ter kamere van de Heeren Burgermeesteren van Rotterdam, reg. 1, f°. 12 verso.

II.

Den 29 Novembris 1647, Boven ontboden syn de boeckvercopers deser stede omme haer aen te seggen dat sy haer sullen hebben te reguleren nae de publicatie

(1) Ofschoon reeds gedrukt bij Ledeboer, *De boekdrukkers, boekverkoopers en uitgevers in Noord-Nederland*, 1872, bl. 351, meende ik dit volledigheidshalve niet te mogen weglaten.

op gisteren geschiet vande keure te deser stede tegens de fameuse libellen, op de boete daerby gestatueert (1): Syn gecompareert Abraham Hubrechtsz., Isack van Waesberge, Tomas Lapis, Bastiaen Wagens, Mathys Wagens, Willem van Metelen, Cornelis Jacobsz., Isack de Haen, Abraham van Hommerich, Thomas Dircxsz., Jan Philipsz., Cornelis Gelmertsz., Arnout Leers, David van Hogenhuyse, Pauls Calembach, Susanna Bartels, huysfrou van Hendrick Tuttel, die impotent is om te connen gaen, Johan Naeranus.

Den 30 Novembris 1647: Antoni van Roon, Cornelis van Dam, Pieter van Waesberge, Lodewijck Lenglee.

Den 2 Decembris 1647: Adriaen Havelaer.

Resolutiën en Dispositiën van Burgermeesteren en Regeerders van Rotterdam, reg. 1, fo. 26.

III.

Op huyden den 12en January 1666 hebben Cornelis den Abt, Dirck Hartogh, Arnout Leers, Jan Neranus, Isaacq de Haan, Hubert Vishoeck, Salomon van Someren, Henrick de Bruijn, Adam Munnix, Arnout Santvlucht, Bastiaen Wagens, Isaacq Neranus, Abraham van Waesberge, François van Hooghstraten, Johannes van Couwenhoven, Matthys Wagens, Henrick Goddeus, Willem de Wilde, Gregorius de Joncker, Johannes Borstius, Abraham van der Boeck, Henrick Lieffhebber, Pieter Pesger, Gerrit van der Vluy ende Jacob Hackius, Alle boeckdruckers ende boeckvercoopers respectievelyck binnen dese stadt ter Camere vande Heeren Burgermeesteren, ende Regierders deser stadt Rotterdam ontboden, ende aldaer gecompareert synde aen handen van d' Heeren Burgermeesteren

(1) Deze publicatie bestaat nog in originali in het Archief der gemeente.

ende Regierders der voorschreven stadt, met solemnelen Eede, henlieden affgenomen, als recht is, belooft dat sij henlieden sullen dragen, ende reguleren naer den innehoude vanden placate vande Ed: Groot Mog: Heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslant van date den IIIJ Maye XVI vyer ende twintigh (1), waer by den Boeckdruckers, ende Boeckvercoopers belast word' alle argerlijcke schriften, ofte boecken, die haer behandicht, ofte toegesonden worden aen den Officier ofte Magistraet te brengen, sijnde tot dyen eynde het voorschreven placat de vooschr. Boeckdruckers ende Boeckvercoopers van woorde, te woorde voorgelesen, Present Mr. J. van der Meyden, ende J. Kievit, Burgermeesteren.

Op huyden den 15 January 1666 Hebben Pieter van Alphen, Claes Gelkenes, Frans Waerts wed. ende Johannes Gilsemans mede Boeckbinders binnen deser stadt, ter saecke als hier boven breeder uytgedrukt staet ter Camere vande Heeren Burgermeesteren ende Regierders derselver stadt, ontboden, en aldaer gecompareert sijnde, naer innehoude, ende in voegen voorschreven, den Eedt haer geïnjugeert, gepresteert, present alle de Burgermeesteren.

Resolutiën en Dispositiën van Burgermeesteren en Regeerders van Rotterdam, reg. 2, fo. 65.

IV.

Burgermeesteren, ende Regierders der stad Rotterdam lasten ende bevelen bij desen een ofte meer Geregtsboden, soo veel nodigh sal sijn, uyt de naem, en van wegen hare Edele Achtb. alle de boeckdruckers, ende boeckvercoopers, wel strictelyck te ordonneren, ende

(1) Groot Placaet-boeck, I, bl. 445.

gebieden op Saturdagh eerstcomende, synde den 2^{en} der aenstaende maend February 1669, ten halff drie uyren, des naemiddags, opt Raedhuys inde Burgermeesteren Camer te brengen alle de Exemplaeren soo gebonden, als ongebonden, die sy souden mogen hebben vande naevolgende boecxkens, te weten:

Histoire Amoureuse des Gaules.

Histoire du Palais Royal.

Histoire du Comte de Guiche, etc., soo int frans als in't duyts.

Relation de la vie de Madame de Savoye.

Vie de Madame de Brancas.

Lettre de Madame de Vaujours.

La derniere des filles de Joye, ende

La comedie galante de Bussy.

Sonder eenige van deselve, directelyck off indirectelyck achter te houden: ten eijnde, dat deselve boeckskens ofte exemplaren aldaer by de gemeene Overluyden vant voorsz. boeckvercoopersgilde, naer de waerdye mogen werden getauxeert, op welcke tauxatie deselve aengenomen, ende aen de respective boeckdruckers ende boeckvercoopers voldaan ende betaelt worden; mitsgaders allen de voorsz. boeckdruckers ende boeckvercoopers wel expresselyck te verbieden eenige vande voorsz. ofte diergelycke faemrovende schriften, nae desen meer te drucken, oft vercoopen, off hier off elders te doen drucken, ofte vercoopen, denselven daer enboven aenseggende, dat andersints door haer Ed: Achtbaren voornoemt, tegens sodanige drucker ofte boeckvercooper, die nae desen bevonden sal worden eenige vande voorsz. boeckjens, ofte diergelycke geschriften gedrukt, vercoft, off direct off indirectelyck onder de man gebragt te hebben, be- toont sal werden haere uytterste indignatie, en tegens

deselve gedaen procederen, naer d'uytterste rigeur van regten, gelijk sodanige wederspannige ende ongehoorsaeme Ingesetenen verdienen; alsmede de voorsz. boeckdruckers ende boeckvercoopers daerenboven, oock, op gelijke indignatie te verbieden nae desen meer te drucken, vercoopen, ende divulgeren, directelyck off indirectelyck, eenige vande naegespecificieerde (off diergelijcke) schandelijcke Libellen, genaemt:

Escole des filles, met en sonder figuren.

De dwalende Hoer.

Parnasse Satyrique.

Cabinet Satyrique.

La Lupanie.

Memoire des Dames Galantes de Brantome.

Als streckende alle de voorsz. boeckjens, geschriften ende Libellen, tot faemrovinge van veele hoogestants persoonen, en bedervinge vande jeught, alle 't welcke haer Ed: Achtbaren grootelyx genegen synde, soo veel doenlijck, voor te comen, mitsdien jegens alle, ende een ider, die daer tegens soude willen machineren, niet sullen connen naelaten, als voorsz. is, haer levendt ressentiment te toonen, werdende de voorsz. bode, off bodens belast in scriptie aen haer Ed: Achtbaren te relateren, den naem, aen wien sy de voorsz. ordres, en interdictie sullen hebben gedaen. Aldus gearresteert, by alle de Burgermeesteren, den 31en January XVIe negen ende sestigh.

Lager stond: In kennisse van mij als Secretaris ende was geteijckent: W. vander Aa.

Resolutiën en Dispositiën van Burgermeesteren en Regeerders van Rotterdam, reg. 2, fo. 100.
